

ΑΠΟ ΒΔΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΔΟΜΑΔΑ

Η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Τὸ ζήτημα τραβάει τὸ φωτισμένο του
οἶκον. Η. Α. Γ. Νουμάς ἀριθ. 519 (15)

Καί ποῶς μπορεῖ σήμερα συνειδητὰ νὰ πῇ τὸ ἐναντι-
τω, ὅταν βλέπει τὴ μιαν ἐπειτα ἀπὸ τὴν ἄλλη τὴς ριζι-
λικῆς μεταρρυθμίσεως πού ἐγίναν καὶ πού γίνονται στὸ
καλαίτωρο γλωσσικὸ μας ζήτημα; Ὅταν βλέπει μὴ
καθαρὰ πῶς ἡ Δημοτικὴ γλῶσσα δὲν εἶναι, ὅπως νο-
μίζουνε μερικοὶ, γλῶσσα πού τὴν ἐφάρσε ὁ
Ψυχάρης ἢ ὁ Ταγκόπουλος καὶ θέλουσε καὶ καλὴ καὶ
ὠρεῖ νὰ τὴν ἐπιβάλλουσε, ἀλλὰ εἶναι ἡ γλῶσσα τοῦ
Λαοῦ;

Στὸν Ψυχάρη ὅμως, στὸν Ταγκόπουλο καὶ στοὺς το-
ρεοὺς ἄλλους διαλεκτοῦς δημοτικιστῆς, ἡ Δημοτικὴ
γλῶσσα—ὁ Λαὸς χωριστὰ ἐγνωμοσύνη, γιὰ αὐτοὺς
τὴν ἀνασύρανε ἀπὸ τὸ σκοτάδι καὶ τὴν ἀγνοία καὶ δει-
ξανε στὸν κόσμον τὰ κατὰ φυσικὰ τῆς προτερήματα.

Τὸ ὑπουργεῖο τῶν Οἰκονομικῶν, πρῶτο ἀναμεσα
στὶς δημόσιες ὑπηρεσίας, κατὰλαβε, πῶς γράφοντας
πρὸς τὸ Λαὸ πρέπει νὰ μεταχειρίζεται τὴ Δημοτικὴ
γλῶσσα. Εἶναι γι' αὐτὸ ἀξιέπαινον. Ὁ Λαὸς εἶσι θὰ μπο-
ρεῖ καὶ μόνος του νὰ καταλαβαίνει, δίχως νὰ χρειάζε-
ται δραγουμάνους. «Τὸ ζήτημα τραβάει τὸ φωτισμένο
του δρόμον. Συμμερίζομαι καὶ ἐγὼ, καθὼς καὶ ὅλοι
ὅσοι μπόρεσαν μέχρι σήμερα νὰ νοιώσουν τὰ προτε-
ρήματα τῆς Δημοτικῆς γλώσσας, τὴ χαρὰ, γιὰ τὴ με-
γάλη, ἀληθινὰ, χειρονομία τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκο-
νομικῶν, νὰ ριξῇ κάτω, δίχως παρεξήγησιν τὴς πα-
λιῆς κ' ἀστεῖες προλήψεις καὶ νὰ θέλησιν νὰ ἐπικοι-
νωνήσῃ πραγματικὰ μὲ τὸ Λαὸ. Ἀλήθεια, τί θὰ γι-
νότανε, ἂν ἔκανε αὐτὸ πρὸ δεκαπέντε, εἴκοσι χρόνια;
Ἀμέσως θὰ τὸ πετροβολούσανε οἱ ἀμύνητορες τῆς κα-
θαρεύουσας!

Λαβαίνω ὅμως ἀφορμὴ ἀπὸ τὸ ἄρθρον τοῦ ἀγαπητοῦ
κ. Πάνου Ταγκόπουλου γιὰ νὰ θίξω κ' ἓνα ἄλλο ζή-
τημα πῶς σοδαρὸ :

Υπάρχουσε δυστυχῶς καὶ ἀκόμη ἀνάμεσα στοὺς πῶ
θερμούς δημοτικιστῆς πολλοὶ πού νομίζουσε πῶς ἡ
Δημοτικὴ γλῶσσα μονάχα γιὰ τὴ φιλολογία εἶναι καλὴ,
ἢ νὰ τὸ πῶ καλλίτερα μοναδική, ἐνῶ γιὰ τὴν Ἐπι-
στήμη, λένε, δὲν εἶναι σήμερα κατάλληλη!

Σ' αὐτοὺς δὲ βλέπω ἀκέρια πίστιν στὴ γλῶσσα μας.
Ὅταν μὴ γλῶσσα κάνει γιὰ τὴ φιλολογία, κάνει πολὺ
εὐκολώτερα γιὰ τὴν ἐπιστήμη πού δὲ χρειάζεται τόσο
μεγάλον πλοῦτον ὅσο ἡ φιλολογία.

Πολὸν πρὶν ἀπὸ τὴς ὁδηγίης πού ἔγραψε στὴ Δημο-
τικὴ τὸ ὑπουργεῖο τῶν Οἰκονομικῶν, ἐκκλοφόρησε
σ' ἓνα στενὸν κύκλον δημόσιων ὑπαλλήλων μιανῆς Οἰκο-
νομικῆς Ὑπηρεσίας τῶν Ἀθηνῶν, μὴ ἐπιστημονικὴ
πραγματεία γραμμὴν πέρα πέρα σὲ ἀγνή δημοτικὴ.
Ὁ συντάχτης τῆς πού κρυβότανε πίσω ἀπὸ τὰ γράμ-
ματα Χ.Ε.Α., πραγματευότανε γιὰ τὴ Λογιστικὴ καὶ
μάλιστα γιὰ ὀρισμένα τεχνικὰ σημεῖα τῆς, μὲ τέτοιον
ἀναλυτικὸν μὰ καὶ ἐπιστημονικὸν τρόπο πού καὶ ἓνας
ἀκόμη ἀνήξερὸς ἀπὸ λογιστικὰ, σὰν καὶ μένα, μπο-
ροῦσε νὰ πάρει μὴν ἰδέαν γιὰ τὴν ἐπιστήμην αὐτὴν πού
λέγουσιν Λογιστικὴν.

Τίποτα δὲν τὸν μπόδιε νὰ ἀναλύσει τοὺς διάφορους
λογαριασμούς, νὰ τοὺς παρακολουθήσει ἀπὸ τὸ ἀνοιγ-
μα μέχρι τὸ κλείσιον, νὰ ἀναπτύξῃ πῶς πρέπει νὰ
δαστυῶνται καὶ πῶς πρέπει νὰ ἐλέγχονται ἀπὸ τὴ Δη-
μόσια Ὑπηρεσία.

Καὶ ὅμως εἶτανε γραμμὴν στὴ Δημοτικὴ! καὶ
ἐχρησίμευε γιὰ ὑπόδειγμα στοὺς νέους ὑπαλλήλους πού
προσληφθήκανε ἀπὸ τότε καὶ ὕστερα στὴν Ὑπηρεσία
αὐτὴ.

Δὲν ἐπεχείρησε ὅμως νὰ μεταβάλλῃ τὴς γνωστῆς καὶ
καθιερωμένῆς ὀνομασίης τῶν διαφόρων λογαριασμῶν,
ὅπως δὲν ἐπεχείρησαν ἢ κ' ἂν ἐπεχείρησαν δὲν πέτυ-
χαν μέχρι σήμερα νὰ ἀλλάξουν τοὺς γνωστὸς νομι-
κοὺς, ἱατρικοὺς, φυσικοὺς κλπ. ὄρους πού ἔχουσε λα-
τινικὴ ὀνομασία.

Καὶ δὲν ἔχω νὰ σημειώσω τίποτ' ἄλλο παρὰ πῶς :
ἂν ὅλες οἱ ἐπιστῆμες γράφοντουσαν στὴ δημοτικὴ καὶ
μποροῦσε ὁ καθένας νὰ νοιώσει καὶ νὰ παρακολουθήσῃ
μὴν ἀπ' αὐτῆς, πόσο ἡ κοινωνία δὲ θάτανε κα-
λύτερη!

ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΡΗΣ

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ἡ Ἰταλικὴ φιλολογία στὰ πολεμικὰ χρόνια.—Τὸ καλὴ
τερο τραγο. δι.—Ὁ vita, vita mia.—Χρωκοπία
τῶν μεγάλων.—Στρατιωτικὰ τραγοῖδια.

—Στὴ βδομαδιαίτη φιλολογικὴ σελίδα τῆς ἐφη-
μερίδας τοῦ «Φῶς» τοῦ Βερολίνου δημοσιεύτηκε
ἓνα μικρὸν ἄρθρον τοῦ Μάρου Πασσάρτζε, ἀπὸ τῆς
Ρώμης, γιὰ τὴν ἰταλικὴν φιλολογίαν τούτων τῶν τελευ-
ταίων τρικυμισμένων χρόνων. Καθὼς τὸ περιμέναμε
καὶ καθὼς σ' ὅλον τὸν κόσμον γένηκε τὸ ἴδιον, τὰ φι-
λολογικὰ λουλουδία αὐτῆς τῆς ἐποχῆς δὲν εἶναι καὶ
κεῖ ἀπὸ τὰ ὁμορφότερα, μήτε ἀπὸ τὰ δροσερότερα.
Οἱ καπνοὶ τοῦ πολέμου στὸν αἰῶνα μας δὲ φέρνουν
ποιητικοὺς ἐνθουσιασμούς· φέρνουν πολιτικῆς καὶ κοι-
νωνικῆς φουρτούνες, φέρνουν τῆς σκέψης καὶ τῆς ἐν-
νοῆς γιὰ τὸ ψαμὶ στοὺς πολλοὺς, καὶ τὰ ἑκατομμύ-
ρια στοὺς λίγους. Σ' αὐτὴν τὴν ἐποχὴ ζοῦμε καὶ πρέ-
πει νὰ πάρομε ἀπόφαση.

«Ἡ ἰταλικὴ λυρικὴ ποίησις», γράφει ὁ Μάρου Πασ-
σάρτζε, «δὲ γένησε τίποτα τὸ ἀξιομνημόνευτον. Ἐξόν
ἀπὸ ἓνα τραφερόν, νοσταλγικόν, ἀπλὸν τραγοῖδιον πού
βγήκε στοὺς πρώτους μῆνας τοῦ 1915, τὴν ἐποχὴ
πὺ ἐπρεπε τοὺς λόγους νὰκολουθήσουν τὰ ἔργα.
Ἡ ζοὴ πού ἔβλεπε νὰ σηκώνεται ἐναντίον τῆς ἡ με-
γάλης καταστροφῆς, σὰ μὴ ὡραία γυναίκα στὸ κλι-
νάρει τοῦ θανάτου, ὁμολογοῦσα τὸν κρυφὸν καὶ ἀγνω-
μένο ἔρωτά της. Ὁ vita, vita mia, — ὡ ζοὴ,
ζοὴ μου, εἶναι τὰ πρώτα λόγια τοῦ τραγοιδίου, πού
τραγοιδήθηκε παντοῦ. Ὁ ποιητὴς του εἶναι ἀγνωστο
πρόσωπον. Ἐπίσης ὁ ταχυδρομικὸς ὑπαλλήλος πού
ἔγραψε τῆς καλύτερες, ὅπως ὁμολογοῦν ὅλοι, σελίδες
τῆς ἰταλικῆς πρόζας στὸ διάστημα τοῦ πολέμου, δὲν
εἶναι ἀπὸ τὸ συνάφι τῶν ἐξ ἐπαγγέλματος συγγα-
φῶν.

«Είναι αλήθεια πως γραφίτρινα πολλά πράματα, και πως δε σόπασαν κι οι πρωταγωνιστές των γραμμών μας. Όμως, καθώς ο κάθε Έταλος, από αιώνας παράδοση, εΐτανε κι έμεινε άνθρωπος της πολιτικής, έτσι βρίσκουμε όλους τους με το περισσότερο κέρως λογοτέχνες να καταγίνονται γραφόντας πολιτικές φυλλάδες και άρθρα. Από το Δ' Αννούντσιο θα μπορούσε να αφέρει κανένας την περιγραφή της επάνδσης εναντίο στον αυστριακό στόλο μέσα στον κόλπο του Μπούγκαρι — τη «Νύια του Μπούγκαρι» όπως θα πρέπει κανείς ίσως να μεταφράσει τον Ιταλικό τίτλο «La beta di Buccari» — κατά το η Νύια του Μάμαλη. «Από τον Μπενέλλη όμως, που έδρασε τόσες δάφνες στο θέατρο πριν από τον πόλεμο τίποτα. Για να χαρακτήρισει κανένας τέλεια αυτό το πεσοδρόμωμα αυτών των δυο ονομάτων φτάνει να θυμηθεί πως ο Δ' Αννούντσιο έγινε ηγεμόνας του Φιούμε, κι ο Μπενέλλη έθνικιστής βουλευτής στην Ιταλική Βουλή».

Προχωρώντας ο Μάριος Πασσάρτζε μιλεί για την Ξεραΐα του «Γουκαγκού Περιβολίου» όπου λουλούδιζαν πριν ο Παπίνι κι ο Σοφρίτσι. Και προσθέτει παρακάτω:

«Χαρακτηριστικώτερα όμως για την Ιταλική ψυχή είναι τα τραγούδια που εγεννήθηκαν εδώ και κει, γύρω από τους καπνούς κάποιας φωτιάς μέσα στα χαρακώματα, και που τα περισσότερα απ' αυτά δεν εχουνε γραφτεί ποτέ. Είναι ποτισμένα με κεινη τη χαρακτή αυτοειρωνεία, που της άρσσει να γελάει με τους άλλους, δίχως να λημονάει κει το δοκάρι που χει μες στο δικό της το μάτι. Έτσι είναι κοινό χτήμα όλων των στρατιωτών εκείνο το τσουχερό τετρασίλο που λέει: «Ζήτω ή Ιταλία, ή χώρα των ήρώων». Έμεις εδώ είμαστε οι κουντοί — Ζήτω ή λευτεριά!»

Καθώς και το άλλο για το στρατηγό που τρώει σπαγγέττο, ενώ οι στρατιώτες είναι υποχρεωμένοι να περνούνε με ξερά σόκα κι ένα σούρο άλλα στρατιωτικά τραγούδια με χλιες παραλλαγές, αισθηματικά ή πικρόχολα, που σχεδόν όλα στρέφονται εναντίο σε κεινους που βρισκονται πίσω από το μέταπο, χωρίς ή καμία να μένει μέσα στην καρδιά των τραγουδιστών περισσότερο από όσην ώρα κρατάει το τραγούδι...

Τέλος ένα καλό χαρακτηριστικό σημάδι της σημερινής Ιταλικής λογοτεχνίας είναι μια τάση άνεξαρθησίας της από την υπερβολική επίδραση της γαλλικής τέχνης.

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΜΙΑ ΓΝΩΜΗ

Φύλε «Νουμάς»,

Διάβασα στο περασμένο φύλλο σου το άρθρο του κ. Ταγκόπουλου για το Βλάση Γαβριηλδή. Το άρθρο αυτό εΐτανε (Λογικισία πέντε γραμμών από την Διεύθυνση του «Νουμάς») ... και πάντα περιμένα πως ή νέα διεύθυνση της «Ακροπόλεως» από εΐγνωμοσύνη προς την Ίδρυτή της θα το αναδημοσίευε στην πρώτη της φέλλα, έξόστηλο, πέρα πέρα.

Δικόσου

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Γ. Ν. Γερ. Λάβαρε. — κ. Αλ. Παπ. Λάβαρε. — κ. Φλκ. Λίγη δουλιά ακόμα και διάβασμα, και γρήγορα ελπίζουμε να σε φιλοξενήσουμε στις στήλες μας. Όταν τα πουλιά φεύγουν τρομαγμένα για τις φωλιές τους, δε μας φαίνεται πως μπορούμε να πούμε πως φεύγουν στις φωλιές του τρομαχτικά. Θα εΐπεις, ποιητική άδεια: Αδρές άφισές για τους μεγάλους. — κ. Π. Μπεφ. Λάβαρε το «Βασίλη». — κ. Ν. Άγγελ. Θα δημοσιευτεί. — κ. Μμ. Ντοά. Είναι από το είδος πρόζες που δε μας κάνουν. — κ. Η. Σαΐτ. Δε μας πολυαρέσουν. Απόφευγε αυτό το είδος τις σονονοβόιες που κατανάνε ασυνάρτητα τραλιάματα: «Λόγια θυμάσαι, πότε κοιμάσαι; Νιώθεις παλμούς, αΐ! καΐμούς!... χωρίς θυμούς — να' τους βωμούσι!...» Η μήπως θές να παροδήσεις κανέναν; — κ. Παν. Λαδ. Το λάβαρε. — κ. Σ. Παρτ. Δε μας ερώτησε τη γνώμη μας, και δεν έγραψε αν ήθελες να τη γράψουμε εδώ. — κ. Γ'λ. Αλιθ. Θα δημοσιευτεί. — κ. Ρ. Ροδ. Θα δημοσιευτεί. — κ. Γερ. Κασοχ. Ζωγράφο. Το «σπρόχν» σε ρημοκλήσι» άμέσως άμέσως είναι κάτι που δε στέκει καλά στο στίχο που πρέπει να είναι εύφωτος. Έπειτα στέκει καλά το ζωγράφο μα όχι ακόμα και το μουσικό. Γιαυτό άρκετά το ζωγράφο να λείει ένα τραγούδι «βακαϊ βάξεις το γλωμό λουλούδι να λείει ένα τραγούδι «βακαϊ βάλιμένο». — κ. Δάσκαλο. Το άρθρο του κ. Δ. Γληφύτονο θλιμμένο. — κ. Γεν. Γραμ. του Ύπ. της Παιδείας, «Δημοσυνικός ιστορισμός», δημοσιεύτηκε στον αριθ. 176 του «Νουμάς», σελ. 177-179.

ΑΙΣΩΠΙΟΙ ΜΥΘΟΙ

(«Αρ-νουβώ») (Για πολύ μεγάλα παιδιά)

Μιανής πλύστρας της καΐμένης
Έτυχε το πλυσταριό
ναΐαι μέσα σε μια μίντρα
πούχε και καρβουναριό.
Κι' ό,τι ρούχο άσπρο άπλόνει
σκόνη μαύρη το λερώνει

Και παράπονα φρικτά
κάνει αυτή ή κακομοίρα....
Μα της λέει ο καρβουναριός:
— «Έτσι τόχει γράψει ή Μοίρα»
«Ό,τι ό ένας καθαρίζει
άλλος πάει και το μαυρίζει.

ΣΑΤΑΝΑΣ

ΤΑ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΑ ΣΑΣ ΚΟΥΣΤΟΥΜΙΑ

ΝΑ ΤΑ ΡΑΨΕΤΕ

ΣΤΟΥ Θ. ΜΕΡΕΜΕΤΙΔΗ
ΣΤΟΑ ΟΡΦΑΝΙΔΟΥ

ΠΡΩΤΗ ΑΓΑΠΗ

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ ΙΩ. ΚΟΝΔΥΛΑΚΗ (ΔΙΑΒΑΤΗ)

- • • • ΤΟΜΟΣ ΜΠΟ 112 ΣΕΛΙΔΑΣ • • • •
- • • • ΠΩΛΗΤΙΚΗ ΑΡΧ. 3.50 • • • •
- • • • ΜΠΟ ΤΟΥΣ ΑΝΤΑΔΟΚΡΙΤΑΣ • • • •
- • • • ΤΗΣ ΒΥΤΑΙΝΗΣ «ΤΥΠΟΣ» • • • •

ΣΗΜΕΡΟΝ

Η ΔΕΚΑΤΗ ΟΓΔΟΗ ΗΜΕΡΑ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΓΓΡΑΦΗΝ ΕΙΣ ΤΟ ΔΑΝΕΙΟΝ

Τὸ Λαγείοφρον Δάνειον συνομολογείται πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν δαπανῶν διὰ τὴν προσάρτησιν τῆς Θράκης καὶ τῆς Σμύρνης. αἱ ὁποῖαι **ΜΟΝΟΝ ΕΙΣ ΦΟΡΟΥΣ** ἀπέδιδον εἰς τὴν Τουρκίαν ἐτησίως:

Η ΘΡΑΚΗ 100.000.000 ΔΡΑΧΜΑΣ

Η ΣΜΥΡΝΗ 56.000.000 „

Θὰ ἀποδίδουν δὲ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος **ΤΟΥΛΑΧΙΣΤΟΝ ΔΙΠΛΑΣΙΟΝ**. Δηλαδή **ΕΝΤΟΣ ΕΝΟΣ ΕΤΟΥΣ ΘΑ ΑΠΟΔΩΣΟΥΝ ΤΟ ΠΟΣΟΝ ΤΟΥ ΔΑΝΕΙΟΥ.**

ΕΓΓΡΑΦΗΤΕ ΕΙΣ ΤΟ ΔΑΝΕΙΟΝ

Η ΠΡΩΤΗ ΚΛΗΡΩΣΙΣ ΘΑ ΕΝΕΡΓΗΘΗ

ΤΗΝ 25^{ΗΝ} ΠΡΟΣΕΧΟΥΣ ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ

ΜΕ ΠΡΩΤΟΝ ΛΑΧΝΟΝ

1.000.000 ΔΡΑΧΜΩΝ

✠ ΚΑΙ ΠΟΛΛΟΥΣ ΑΛΛΟΥΣ ΜΙΚΡΟΤΕΡΟΥΣ ✠

